

ХРОНІКА НАУКОВОГО ЖИТТЯ

VI ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ «ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ БІОГРАФІСТИКИ: ДО 160-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ЄВГЕНА ЧИКАЛЕНКА»

Н. В. Аксьонова Н. В.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
aksyonova@karazin.ua; <https://orcid.org/0000-0001-8876-2197>

О. І. Вовк

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
o.vovk.88@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0002-1991-4385>

5 листопада 2021 р. у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна відбулася VI Всеукраїнська наукова конференція «Теоретичні та прикладні аспекти біографістики: до 160-річчя від дня народження Євгена Чикаленка» (Рис. 1). Захід, який вже вшосте об'єднав теоретиків і практиків історичної біографістики, відбувся в онлайн-форматі.

Організаторами конференції традиційно виступили Центр краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька, філософський факультет, зокрема, кафедра українознавства та Центр українських студій імені Д. І. Багалія Каразінського університету. Із привітаннями до учасників від імені організаційного комітету звернулися декан філософського факультету професор І. В. Карпенко та директор Центру краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька професор С. М. Куделко.

Після цього було прочитано кілька доповідей. Так, голова громадської організації «Український меморіал» (м. Пардубіце, Чеська Республіка) Ганна Величко розповіла присутнім про чеський період життя й діяльності Євгена Харлампійовича Чикаленка, місце його поховання та увічнення пам'яті про нього. Учасники конференції виступили з пропозицією перерахувати на рахунок «Українського меморіалу» кошт з тим, щоб 21 грудня 2021 р., у річницю з дня народження Є. Х. Чикаленка можна було покласти квіти на його могилу від імені української професійної спільноти істориків і біографістів.

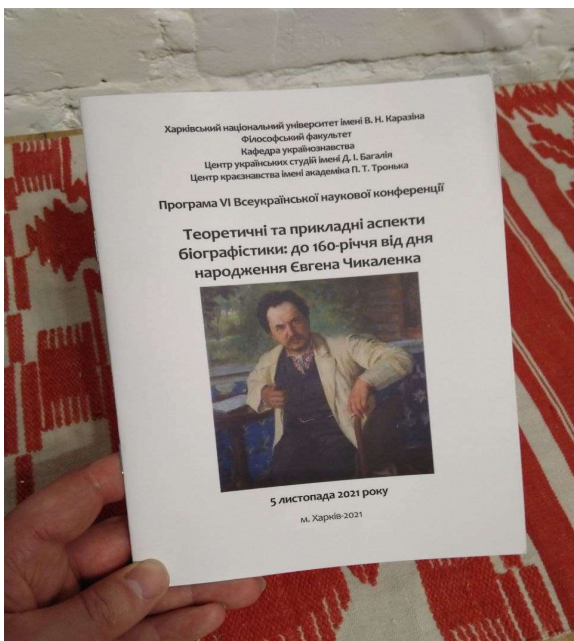

Рис. 1. Програма конференції «Теоретичні та прикладні аспекти біографістики: до 160-річчя від дня народження Євгена Чикаленка»

Далі слово було надане представникам Куяльницької територіальної громади Подільського району Одеської області – землякам Є. Х. Чикаленка. Зокрема, до присутніх звернулася заступниця Куяльницького сільського голови з гуманітарних питань Т. В. Кунарєнко. У своїй доповіді вона відзначила, що в міру своїх сил і можливостей намагається віддати належне видатному сину українського народу. Повідомила, що в селі Мардарівка, яке знаходиться неподалік від родинного помістя Чикаленків Перешори, встановлено погруддя цього громадського діяча, агронома і мецената, урочисте відкриття якого відбулося у грудні 2021 р. (Рис. 2). Розповіла про те, що у 2021 р. на Всеукраїнському конкурсі «Наша громада» представники Куяльника виступили з проектом «Євген Чикаленко: повернення із забуття», а Публічній бібліотеці Куяльницької сільської ради було надане ім'я Євгена Чикаленка.

Директорка туристичної компанії «Київські фрески» А. М. Савченко виступила з доповіддю «Місця Євгена Чикаленка на туристичній мапі України». Вона наочно показала, що ця тема має значний туристичний потенціал і велику соціально-гуманітарну значущість. Доповідачка продемонструвала присутнім «місця пам'яті», пов'язані з іменем Є. Х. Чикаленка на Одещині, Черкащині, Львівщині, та наголосила на тому, що діяльність з популяризації доробку Є. Х. Чикаленка та інших непересічних синів і дочок України має продовжуватися й активізуватися.

Кандидат історичних наук, старший науковий співробітник відділу джерелознавства новітньої історії країни Інституту української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського НАН України І. М. Старовойтенко виголосила доповідь «Епістолярна спадщина Євгена Чикаленка як джерело до реконструкції біографії автора».

Вона зазначила, що на сьогоднішній день ще не написана детальна та розгорнута біографія Є. Х. Чикаленка, яка б відображала всі грані його діяльності. Дослідження його переписки є одним із ключів для вирішення цього важливого та актуального завдання.

Рис. 2. Урочисте відкриття погруддя Євгена Чикаленка в с. Мардарівка Одеської обл. (3 грудня 2021 року)

Рис. 3. Колумбарій у м. Подебради (Чеська Республіка) з прахом Євгена Чикаленка

Доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри українознавства Каразінського університету Д. М. Чорний презентував доповідь «Харків та Харківський університет в житті Є. Х. Чикаленка: матеріали до щоденникових записів видатного українця». Автор дослідив історію перебування видатного підприємця і мецената в Харкові, особливості його соціального оточення, коло найближчих друзів з числа студентів і викладачів Харківського університету, специфіку й еволюцію ставлення Є. Х. Чикаленка до Харкова.

Також відбулася презентація проєкту перевидання «Розмови про сільське господарство» Є. Х. Чикаленка у п'яти книгах, яку презентували А. М. Савченко і видавець О. О. Савчук.

Після закінчення пленарного засідання учасники приступили до роботи в трьох секціях: «Євген Чикаленко та його оточення», «Історичні та літературознавчі дослідження в

біографістиці», «Історії особистостей і роль особистості в історії». У конференції взяли участь представники багатьох навчальних закладів, організацій та установ України, які представляли Ужгород, Чернівці, Одесу, Вінницю, Умань, Київ, Полтаву та Харків. Робота конференції пройшла успішно. Виголошені доповіді викликали інтерес та жваве обговорення.

Організатори та учасники конференції впевнилися в необхідності подальшої активізації та об'єднанні зусиль учених і практиків різного профілю з увічнення пам'яті видатного сина українського народу Євгена Чикаленка.

Рис. 4. Перевидання бестселера Євгена Чикаленка

Валерій Дем'янець і перший секретар посольства України в Празі Остап Лук'янчук поклали квіти до поховання в Подебрадах, вшанувавши пам'ять борця за незалежну Україну Євгена Чикаленка (Рис. 3).

Книга «Розмови про сільське хазяйство» Євгена Чикаленка вийшла друком у видавництві Олександра Савчука в липні 2022 р. у Харкові під обстрілами й сиренами (Рис. 4).

Наразі завдяки видавцю Олександру Савчуку та Анжелі Савченко, приватним коштом якої видано книгу, проведено низку презентацій цього видання не тільки в різних бібліотеках з наданням безкоштовних примірників до фондів. Також відбулися велелюдні презентації книги з даруванням примірників у Чернігівському історичному музеї імені В. В. Тарновського (Рис. 5), Музеї української діаспори, Музеї видатних діячів української культури, Музеї пропаганди тощо. Кафедра українознавства ХНУ імені В. Н. Каразіна перед Харківською міською радою виступила ініціатором надання вулиці імені Євгена Чикаленка. Експертною радою в Києві рекомендовано переназвати на честь Євгена Чикаленка вулицю Пушкінську: ця пропозиція була підтримана громадськістю, але поки офіційного рішення немає. Втішно, що влітку 2022 р. з'явилася вулиця Євгена Чикаленка в Ніжині. Ми впевнені, що ім'я Євгена Чикаленка має знати кожен українець.

Учасники конференції ухвалили рішення:

- продовжити популяризаторські акції і поширення знань про діяльність відомого мецената, видавця, публіциста й агронома Євгена Чикаленка;
- провести низку презентацій перевидання унікального видання у 5 книгах: Євген Чикаленко. Розмова про сільське хазяйство: книга 1: Чорний пар та плодозміна; книга 2: Худоба; книга 3: Сіяні трави, кукурудза та буряки; книга 4: Виноград; книга 5: Сад;
- виступити перед міською радою Харкова з пропозицією назвати одну з вулиць Харкова ім'ям випускника Харківського університету Євгена Чикаленка;
- запропонувати громадські слухання щодо увічнення пам'яті про перебування Євгена Чикаленка в Харкові меморіальною дошкою чи погруддям;
- підняти перед Верховною Радою України та Міністерством культури України питання про ініціювання встановлення пам'ятника відомому українському діячеві у Києві, оскільки в Україні немає жодного повномасштабного пам'ятника Євгену Чикаленку.

21 грудня 2021 р. тимчасовий повірений у справах України в Чехії

Рис. 5. Виступ Анжели Савченко під час презентації книги «Розмови про сільське хазяйство» Є. Чикаленка у Чернігівському історичному музеї імені В. В. Тарнавського